

Poučenie pre občana, ktorý žiada o pomoc v hmotnej núdzi

(zákon č. 417/2013 Z. z.)

Žiadateľ o pomoc v hmotnej núdzi je povinný

- a) preukázať všetky skutočnosti rozhodujúce na vznik nároku na pomoc v hmotnej núdzi (*napr. príjmové, majetkové rodinné pomery*),
- b) na výzvu úradu predložiť doklady potrebné na rozhodnutie o nároku na pomoc v hmotnej núdzi,
- c) umožniť overenie skutočností potrebných na posúdenie nároku na pomoc v hmotnej núdzi v mieste svojho pobytu.

Pred podaním žiadosti o pomoc v hmotnej núdzi je občan povinný uplatniť si **nároky**, ktorými si môže zabezpečiť základné životné podmienky a pomôcť si v hmotnej núdzi. Nárokom na účely tohto zákona je

- a) výživné podľa osobitného predpisu (*výživné na deti, výživné na manžela, ak s ním nežije v spoločnej domácnosti*),
- b) náhradné výživné podľa osobitného predpisu (*náhradné výživné poskytuje úrad*),
- c) dávky sociálneho poistenia, dôchodky zo starobného dôchodkového sporenia, dôchodky doplnkového dôchodkového sporenia, dávky sociálneho zabezpečenia, rodičovský príspevok, opakované príspevky na podporu náhradnej starostlivosti (*napr. nemocenské dávky, dávka v nezamestnanosti, dôchodky – starobný, invalidný, sirotský, vdovský/vdovecký, okrem predčasného starobného dôchodku*),
- d) nárok z pracovnoprávneho vzťahu alebo z obdobného pracovného vzťahu (*napr. nevyplatenú mzdu*).

Ak Vás lekár uznal práceneschopným

Od 1. júna 2022 slúži verejnosti Elektronická práceneschopnosť – ePN.

Lekár vás už môže uznať práceneschopným novým spôsobom – elektronicky. Hlavným predpokladom je, aby bol váš lekár zapojený do systému ePN.

Ak je váš lekár zapojený do systému elektronickej PN – ePN a po návšteve vás uzná dočasne práceneschopným elektronicky, už vám nevystavuje papierové potvrdenie, ale pozor ak ste nezamestnaný je potrebné, aby Vám lekár vystavil odpis ePN.

Odpis ePN lekár vystavuje v deň začatia a v deň ukončenia práce neschopnosti.

Kontrola liečebného režimu

Úrad kontroluje dodržiavanie liečebného režimu člena domácnosti počas jeho DPN. Kontrola sa vykonáva na adrese trvalého pobytu alebo na adrese uvedenej v ePN.

Príjemca pomoci je povinný

- a) úradu písomne oznámiť do ôsmich dní zmeny vo všetkých skutočnostiach rozhodujúcich na trvanie nároku na pomoc v hmotnej núdzi (*napr. zmena príjmových, majetkových rodinných pomerov, uplatnenie nároku*). *V prípade, ak je príjemca pomoci alebo člen domácnosti zamestnaný, je povinný mesačne na úrad predkladať potvrdenie o príjme do ôsmich dní od jeho vyplatenia,*

- b) na výzvu úradu preukázať požadovanú skutočnosť v lehote určenej úradom,
- c) umožniť overenie skutočností potrebných na posúdenie nároku na pomoc v hmotnej núdzi v mieste svojho pobytu,
- d) úradu doručiť odpis ePN o začiatku a skončení dočasnej pracovnej neschopnosti člena domácnosti do troch pracovných dní odo dňa vystavenia ePN, pričom odpis ePN je potrebné si vyžiadať od lekára v deň vystavenia ePN a v deň ukončenia ePN
- e) úradu doručiť na účely § 10 potvrdenie o rozsahu odpracovaných hodín v právnom vzťahu, ktorý zakladá nárok na príjem zo závislej činnosti, alebo potvrdenie o rozsahu vykonávania dobrovoľníckej činnosti do troch pracovných dní po uplynutí kalendárneho mesiaca, v ktorom sa táto činnosť vykonala.

Pomoc v hmotnej núdzi sa poskytuje mesačne pozadu, na účet alebo v hotovosti na adresu v SR. Formu a spôsob poskytovania pomoci v hmotnej núdzi určuje úrad, nie je možné ju poskytovať do cudziny.

Dávka v hmotnej núdzi (§ 10)

Dávka sa znižuje o sumu dávky pre jednotlivca za každého plnoletého člena domácnosti, ktorý:

1. nie je v právnom vzťahu, ktorý zakladá nárok na príjem zo závislej činnosti, alebo nevykonáva dobrovoľnícku činnosť je povinný vykonávať činnosti v rozsahu 32 hodín mesačne,
2. je v právnom vzťahu, ktorý zakladá nárok na príjem zo závislej činnosti, alebo vykonáva dobrovoľnícku činnosť a rozsah činností v tomto právnom vzťahu alebo rozsah dobrovoľníckej činnosti je dohodnutý na menej ako 32 hodín mesačne, je povinný vykonávať činnosti v mesačnom rozsahu určenom ako rozdiel medzi 32 hodinami a rozsahom dohodnutým v právnom vzťahu, ktorý zakladá nárok na príjem zo závislej činnosti, alebo rozsahom dohodnutým v zmluve o dobrovoľníckej činnosti,

a to formou:

- menších obecných služieb pre obec alebo rozpočtovú organizáciu alebo príspevkovú organizáciu, ktorej zriaďovateľom je obec, alebo
 - prác na predchádzanie mimoriadnej situácie, počas vyhlásenej mimoriadnej situácie a pri odstraňovaní následkov mimoriadnej situácie (ďalej len „práce na predchádzanie mimoriadnej situácie“)
3. ak člen domácnosti odmietne ponúknuté činnosti alebo nedodrží určené podmienky uvedené v Ponuke.

Výkon činnosti zabezpečujú Aktivačné centrá úradov, ktoré ponúkajú činnosti, kontrolujú výkon a evidujú dochádzku. Ponuka činností je doručovaná občanom osobne, elektronicky alebo poštou doporučené na adresu trvalého pobytu, resp. na kontaktnú adresu.

V rámci zaradenia na výkon pracovných činností občan nevstupuje do pracovno-právneho vzťahu. Z toho dôvodu sa na výkon činností nevzťahujú ustanovenia Zákonníka práce.

Občan je povinný do troch pracovných dní po ukončení kalendárneho mesiaca, v ktorom sa táto činnosť vykonala, predložiť vyplnené tlačivo „Potvrdenie o rozsahu odpracovaných hodín“ na úrad.

V prípade, ak sa člen domácnosti nemôže zúčastniť ponúknutých činností z dôvodu, že bol ošetrovateľom uznaný za DPN sa tento čas považuje za čas, v ktorom člen domácnosti vykonával ponúknuté činnosti.

V prípade, ak úrad odníme pomoc v hmotnej núdzi, občan je povinný prihlásiť sa na zdravotné poistenie ako samoplatca, ak nie je v evidencii uchádzačov o zamestnanie.

Ochranný príspevok (§ 11)

Ak je občan DPN má povinnosť predložiť na úrad odpis ePN **do troch pracovných dní odo dňa vystavenia ePN** a ukončenia ePN pričom odpis ePN je príjemca pomoci v hmotnej núdzi povinný si vyžiadať od lekára v deň vystavenia ePN a v deň ukončenia ePN

Ochranný príspevok nepatrí:

- od kalendárneho mesiaca, v ktorom sa zistilo nedodržanie liečebného režimu
- od kalendárneho mesiaca, v ktorom si nesplnil povinnosť predložiť odpis ePN, do konca mesiaca, v ktorom sa zistilo nesplnenie tejto povinnosti.

Po predložení odpisu ePN o začatí DPN občan obdrží z úradu tlačivo „Stanovisko k trvaniu nepriaznivého zdravotného stavu občana v hmotnej núdzi“.

Tlačivo Stanovisko k trvaniu NZS dá občan potvrdiť ošetrovujúcemu lekárovi, ak je predpoklad, že jeho práceneschopnosť bude trvať dlhšie ako tri mesiace. Potvrdené ošetrovujúcim lekárom ho občan odovzdá na úrad **najneskôr dva týždne pred uplynutím troch mesiacov trvania práceneschopnosti.**

Ak príjemca PHN nepredloží tlačivo Stanovisko k trvaniu nepriaznivého zdravotného stavu najneskôr dva týždne pred uplynutím troch mesiacov trvania práceneschopnosti alebo v lehote stanovenej úradom o znížení PHN o ochranný príspevok.

Ak posudkový lekár na základe tlačiva „Stanovisko k trvaniu nepriaznivého zdravotného stavu“ potvrdí, že nepriaznivý zdravotný stav člena domácnosti po uplynutí 3 mesiacov ďalej netrvá, člen domácnosti je povinný zúčastňovať sa činností uvedených v § 10 ods. 3 zákona o PHN v rozsahu 32 hodín mesačne, aj napriek tomu, že jeho práceneschopnosť trvá ďalej.

Ak je príjemca pomoci alebo člen domácnosti rodičom dieťaťa do jedného roku veku, preukazuje osobnú, celodennú a riadnu starostlivosť predložením potvrdenia od pediatra, že sa zúčastnil s dieťaťom na preventívnej prehliadke (9 preventívnych prehliadok do jedného roku veku dieťaťa).

UPOZORNENIE:

Úrad nevyhotovuje písomné rozhodnutie o priznaní a zvýšení PHN. Písomné rozhodnutie nahrádza samotné plnenie (poskytnutie PHN), teda prevzatie PHN na pošte resp. pripísanie poskytnutej sumy na účet príjemcu. V prípade, ak príjemca nebude s vyplatenou sumou PHN spokojný, môže podať odvolanie voči prevzatému plneniu v lehote 15 dní od prijatia poskytnutého plnenia. *Príklad: ak si príjemca prevezme PHN na pošte dňa 15.05., posledný deň lehoty na podanie odvolania je 30.05.*

Započítavanie daňového bonusu pri posudzovaní nároku na pomoc v hmotnej núdzi

Od 01.04.2023 je daňový bonus príjmom na účely zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi.

Daňový bonus na dieťa si daňovník, ktorý je zamestnancom môže uplatňovať **mesačne alebo ročne.** V prípade **mesačného uplatňovania** si daňového bonusu na dieťa to pre zamestnanca

znamená vyššiu čistú mesačnú mzdu, ktorá sa v plnom rozsahu započítava ako príjem na účely posúdenia vzniku nároku alebo trvania nároku na pomoc v hmotnej núdzi.

Ak si poberateľ pomoci v hmotnej núdzi alebo člen domácnosti **uplatní daňový bonus na ročnej báze, tak na účely posúdenia pomoci v hmotnej núdzi sa tento daňový bonus bude považovať za príjem a bude rozpočítaný pomerne za jednotlivé mesiace zdaňovacieho obdobia s tým, že uvedené môže mať za následok povinnosť poberateľa hmotnej núdze poskytnutú pomoc v hmotnej núdzi vrátiť.**

V dňa

.....
podpis občana